Nr. 11 Sibiiu, Sâmbătă 28 Ianuarie (9 Februarie) 1884. *Anul XXXII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **strălnătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentr fie-care publicare.

La Nr. 4974. Plen. 1883.

Cercular

cătră onoratele oficii parochiale şi onoraţii membrii ordinari şi estraordinari ai sinodului protopresbiteral electoral din tractul gr.-oriental al Lupşei!

Prin ordinaţiunea Prea-Venerabilului Consistoriu archidiecesan ddto 2 Ianuarie a. c. Nro 4974 1883. Plen. subscrisul primind însărcinarea de a conduce sinodul protopresbiteral electoral al tractului Lupşei, pentru alegerea de protopresbiter, spre esecutarea acestei ordinaţiuni mai înalte am onoare de a convoca pre onoraţii membri — preoţi şi mireni, — ordinari şi estraordinari, ai sinodului protopresbiteral înmulţit din protopresbiteratul Lupşei, la sinodul electoral ce se va ţinea *Joi în 16/28 Februarie a. c.* începând la 11 oare în biserica noastră din opidul Offenbaia.

În ḑiua alegerei la 9 oare a. m. se va celebra serviţiul divin, cu învocarea Duchului Sânt, în biserica noastră din Offenbaia, la care sûnt poftiţi a participa toţi membrii sinodului.

Tot unadată în conformitate cu prescriptele legei, se covoacă şi Comitetul protopresbiteral al acelui tract, la şedinţă pre *Mercuri, în 15/27 Februarie a. c.* după ameaḑi la 3 oare în localul scoalei, spre esecutarea candidaţiunei.

Acest cercular împreună cu Lista membrilor sinodali alăturată acì ·/. conform legei, se comunică la toate oficiile parochiali din protopresbiteratul Lupşei — spre al publica în bisericele parochiale — în Dumineca s'au Sĕrbătoarea cea mai deaproape, avisând pre deputaţii cercului respectiv, a se presenta şi a participa la actul alegerei.

Abrud, 25 Ianuarie 1884.

Ioan Gall,
comisar consistorial.

Din dieta Ungariei.

(Urmare.)

Victor **Isztoczy:** Ministrul president propune însuşi astăḑi aceea ce antesemiţii au propus la prima discusiune în privinţa acestui proiect de lege.

De altmintrenea e greu a decide, care este mai vinovat în cestiunea judaică, cine are responsabilitate mai grea, partida guvernamentală sau cea oposiţională, pentrucă ambele se întrec în a desmerda pe Jidani. Partida guvernului se poate escusa cel puţin cu situaţiunea financiară, pentru că ea stând sub presiunea deficitelor permanente în bugetul statului e silită a recurge la banii Jidovilor; oposiţiunea însĕ — cu deosebire cea din stânga estremă — se poate rădima pe simpatiile poporului; de aceea atitudinea ei filosemită nu se poate justifica. Constat mai departe un fapt regretabil, stânga estremă adecă întrece partida guvernamentală în filosemitism. (Ilaritate viuă.) Nu vreu sĕ vorbesc mai departe despre acest obiect, alegerile sûnt dinaintea uşii şi naţiunea va fi chiemată a se pronunţa. (Csanady: Ne vom da samă! Ilaritate viuă). Trebue însĕ sĕ declar că dacă voim sĕ resolvim cestiunea judaică, trebue sĕ reformăm oposiţiunea casei de jos *de capite ac membris.* (Mişcări). Timpuri nouĕ pretind bărbaţi noi, cari simţesc cu naţiunea dimpreună şi cari voiesc sĕ o scape de jidani, de cei mai înverşunaţi dujmani ce i-a avut în cursul veacurilor.

În urmă Isztoczy cere ca nunţiul casei de sus sĕ servească pre cunoscinţă şi sĕ se ia dela ordinea ḑilei.

Otto **Hermann:** Momentul critic, simburele amar al situaţiunei zace togma in politica tradiţională a lui Col. Tisza. (Aprobări în stânga). Aceasta e prima piedecă de delăturat, ministrul president ar trebuì sĕ şi părăsească fotoliul.

Astăḑi ne stăpânesce un liberalism fals. În timpurile vechi poporul ardea pe ruguri şi gemea sub o tirănie cumplită, toată societatea era de sclavi şi iobagi; astăḑi a luat capitalul rola de a asuprì poporul şi al face iobagiu. Pentru popor şi societate este tot una: ori se despoaie sub un titlu ori sub altul. (Aşa e! din stânga.)

Încât pentru judaism observ: O seminţie, care ḑice astăḑi, că stă pe basa pentateuhului, nu se poate asimila cu civilisaţiunea modernă decât sub condiţiunea, ca sĕ părăsască această basă mozaică.

Cestiunea judaică se înfăţişează şi din alt punct de vedere ca periculoasă şi adecă în forma de imigraţiune. Am avut ocasiune sĕ cunosc amărăciunea cestiunei jidovesci în totalitatea ei. Jidovimea m'a stigmatisat în presă de un calumniator miserabil, dar cu toate acestea rămân pre lângă punctul meu de vedere, pentru că voesc o resolvire a cestiunei pendente. Mai amintesc un fapt: Isztozy m'a numit în foaia sa un vagabund netrebnic şi ticălos. (Strigări din stânga estremă: Infam! Sgomot). Între astfel de împregiurări eu ve declar, că mĕ ţin strict de obiectivitatea punctului meu de vedere. Asprirea cestiunei judaice este o consecuenţă a stărei economice rele de care sufere statul şi a inferioritătţii Ungariei ca stat, şi prima condiţiune, pentru a împiedeca asprirea şi mai tare a cestiunei judaice este validitarea independenţii Ungariei ca stat şi în privinţă economică.

Doresc ca Jidovii sĕ dea publicităţii aşeḑemintele credinţii lor, cum au făcut protestanţii. Mi pare reu, că cele mai de frunte foi ale jidovimei au numit membrii din casa de sus vlog necioplit şi slugi. Confesiunea judaică nu esistă ca religiune recunoscută de legile ţĕrei, şi de acea primul pas ce trebue sĕ'l facă Jidovii pentru a putea fi primiţi între religiunile recunoscute, este acela: sĕ-şi creeze toate condiţiunile recerute; sĕ dovedească, că voiesc a se amalgama cu naţiunea ungurească, punêndu-se pe basa istorică şi etică a acesteia. A se gera de cetăţeni unguresci, ear de altă parte a lamenta pentru pierderea Ierusalimului, această atitudine n'are nici o valoare.

Când antisemitismul şi-a ridicat capul în Germania, provocând crisele cunoscute, bărbaţii eruḑiţi ai Germaniei şi-au ridicat cuvêntul şi-au făcut diagnosă acestei boale sociale. Unul dintre acesti bărbaţi, Virchov, decorul eruḑiţilor germani, şi-a formulat opiniunea astfeliu: Esistenţa jidovimei în societate e necesară, pentrucă rasa jidovească este aluatul, care promovează, activitatea neobosită a societăţii. Considerând însĕ lupta dintre jidovii neologi şi ortodocsi, luptă care provoacă nelinisce la naţiunea germână, şi ţinênd samă de numerul jidovilor imigraţi — trebue sĕ ḑic: Aluatul e rĕu şi în cuantitate prea mare. (Aplause în stânga estremă).

Terminez cu cuvintele: Nu noi, ci jidovii sûnt chiemaţi a lua iniţiativa: Sĕ lucre sincer şi franc şi naţiunea ungurească nu le va pune piedeci.

Des. **Szilágy:** Guvernul a voit ca legea matrimonială sĕ treacă în fuga mare prin casa de jos, ear în casa magnaţilor acelaşi guvern, când s'a discutat acolo legea a doua oară, s'a rugat ca o fecioară simţitoare pentru amânarea discusiunei pe vre-o câte-va ḑile. Proiectul l'a substernut ministrul de justiţiă, ear la discusiunea meritorică l'a apĕrat ministrul president, şi neputênd isprăvì nimic nici şeful cabinetului, astăḑi vine în dietă cu o propunere de cinci rênduri cerênd sĕ se ia dela ordinea ḑilei. — Dismembrând şi detailând propunerea oratorul află că aceasta este una dintre cele mai nenorocite propuneri, fiind că se poate esplica după plac; deci propune sĕ se retragă şi prin aceasta

---

FOIŢA.

O ḑi perdută

de

Michail Demetrescu.

— Note dela Lacu-Sărat. —

. . . . . .

La băi la Lacu-Sărat
Toată zestrea mi-am tocat.
(*Refrenul unui cântec*).

(Încheiere.)

Eată cum ne schimonosesc limba! Şi cine? Tocmai aceia cari, prin posiţiunea lor socială, prin cultura lor, ar putè reuşi sĕ o facă sĕ fie şi ea, sêrmana, tot aşa de armonioasă şi de respândită ca şi alta, şi de sigur mai mult de cât cea ungurească, de pildă.

Cum doamnă? Te îmbraci în strae românesci si ne indupleci a crede că faci asta din dragoste pentru ţară, limbă şi tradiţiuni? dar dumneata, cucoană dragă; ne mistifici, căci, când colo ce se veḑi?.. Schimonoseală şi de limbă şi de costum!

— Da, ne schimonosesci limba, căci nu scoţi o frază cât de mică din rumena ta guriţă fără ca sĕ tragi de păr trei sau patru vorbe franţuzesci... Creḑi că 'ţi şeade frumos? Te înşeli cuconiţă; te înşeli, cum s'a înşelat Nastratin Hogea de hazlie memorie, când a cumpĕrat săpun în loc de caşcaval.. Creḑi poate că e de *bon ton?* O fi! dar dacă 'ţi-a auḑi un strĕin talmeş-balmeşul ce ticluesci când grăiesci, pre legea mea! ar pufni într'un hohot de rîs,- ar trage de mânecă pe cel dintâiu trecător, şi dându'l mai la o parte, l'ar întreba: — Ce limbă sugrumă doamna asta când vorbesce?...

Ne caricaturezi costumul naţional, doamnă, fiindcă alături de catrinţă, mărama şi cămaşă ai vêrît ca un *intrus*, mănuşa de *fil d'Ecosse*, ciobotelele *á la Louis Quinze*, umbreluţa de mătase şi evantaliul de abanos... Nu merge! S'a stricat şi armonia colorilor, şi tradiţiunea costumului şi... totul. — Din douĕ una: ori te poartă cum ţi-e vorba, ori vorbesce cum ţie portul; ori de nu... ori de nu, imbracăte ca toţi strĕinii, şi de 'ţi vine pofta sĕ toci bureţi în franţuzesce, toacăi franţuzeşte *sadea*; numai amesteca şi pe biata românească, care, zĕu! sĕ 'ţi spun drept se simte tot aşa de jignită şi nepusă la locul seu, precum se simte jignită o ţĕrancă de la plug ce pentru prima oară a întrat într'un salon din lumea cea mare...

Uf! ce căldură!...

Me duc sĕ me adăpostesc pentru câteva oare sub căsuţa maiorului Ciocârlie Pleşcuţă.

Căldura mĕ trage spre somn... Adorm... Dorm... Dorm dus...

VII.

Dormisem până la nouĕ seara. Seara era bal la Coşcovată Cepeleag, şi fiind-că scăpasem cursa omnibusului, am rĕmas sĕ me întorc în oraş cu omnibusul dela mieḑul nopţii. — Am luat un bilet de bal, am întrat acolo, şi.. şi m'am plictisit de zăpuşală. Când fù oara 12, un strigăt se auḑi pe stradă: era strigătul de corn al conducĕtorului omnibusului, care 'şi chiemă muşterii. — Îmi luai pălăria şi bastonul, strânseiu mâna cea vênjoasă a maiorului meu, şi me vêriiu în şandramă.

Peste o oară eram tolonit în patu-mi, cu ţigara în gură, cu ochii în tavan şi cu mintea preocupată de aceste cugetări:

Că Lacul Sărat este o galerie de tablouri vii; că acolo plictiseala vine repede pentru cei ce n'au punga plină; că secsul predomnitor este cel femeesc; că femeile... dar sĕ nu mai rădicăm vĕlul ce acopere tainele ce le privesc...; că în fine ḑiua ce am petrecut'o la renumitul Lac-Sărat, a fost o ḑi pierdută...

Nu apucai sĕ încheiu în minte ultima'mi gândire şi Morfeu îmi închise pleopele. Zeul îşi făcu datoria întocmai ca un slujbaş neamţ foarte conştiinţios. Adormiu...

Brăila, 1882 Iuliu 16. *„Adevĕrul“*

remâne în valoare resoluţiunea mai dinainte a casei.

La sfârşitul cuvêntărei oratorul se ocupă cu un incident delicat şi adecă cu călătoria primatelui Simor şi a contelui Cziraky la Viena. Ministrul president, continuă Szilágyi, s'a declarat în clubul liberal, că mai întâiu s'a asigurat de încrederea Coroanei şi numai după aceasta a propus chiemarea magnaţilor numiţi, nu ca să informeze pe Majestatea sa despre situaţiune, ci Regele să informeze pe magnaţi. Dacă astfeliu stă lucrul, aceasta ar fi o reîntroducere a vechei praxe cancelarie când se chiemau *ad audiendum verbum regium.* Aceasta este o praxă contrară principiului fundamental constituţional. (Va urma).

Revista politică.

Sibiiu, 27 Ianuarie 1884.

După crâncenă luptă de 5 ḑile proiectul pentru căsătoria dintre creştini şi evrei a luat calea veciniciei. Însoţit de lacrimile fiilor lui Israil odichna i va fi lină, căci ce este mai onorific, ca a fi jelit de poporul cel ales, împregiurul căruia s'a învârtit toată desbaterea în ḑilele din urmă în parlamentul Ungariei? Talente mari, am putea ḑice fără sfială genii, bărbaţi cu trecut politic maculat şi nemaculat, imposanta maioritate a parlamentului Ungariei sub cuvênt de liberalism s'au pus în serviţiul seminţiei lui Avram. Talentul, geniul, mintea şi mulţimea numerică sûnt stăpânite toate de un neam, asupra căruia se ḑice că stă blăstămul lui Dumneḑeu, precând noi din contră constatăm, că el deşi împrăştiat ca făina orbului preste toată faţa pământului, stăpânesce neamuri şi cârmuesce împărăţiile. Prin luarea acestui obiect dela ordinea ḑilei s'a delăturat şi cearta dintre casa de sus şi casa de jos, şi lucrurile se vor pertracta — se ḑice cu obiectivitatea şi indiferentismul de până acuma. Aceasta este părerea ḑiariului „Pester Lloyd," şi noi nu avem cuvînt de a ne îndoì despre starea lucrurilor, după cum ele ni se presentează. Scim că oportunitatea joacă rolul princincipal în toate afacerile politice la noi. În ajunul alegerilor nu este oportun a avea un mijloc de agitaţiune precum era amintitul proiect de lege. Din contră, oportunitatea cere ca să se angajeze pentru viitoarele alegeri întreg organismul statului, şi preste aceasta dacă se poate încă şi alte organisme, a căror impărăţie — după credinţa noastră — nu este din lumea aceasta.

Ni s'a făcut imputări că ne ocupăm prea cu inteţire de cursul afacerilor în Cislaitania. Respect convingerei! Noi credem că în Viena tocmai în ḑilele din urmă s'au petrecut lucruri, cari merită să fie amintite, căci ele varsă drastică lumină şi preste jumătatea monarchiei, stăpânită astăḑi fără leac de iubire faţă cu naţionalităţile. Teoriile constituţionale desvoltate de majoritatea parlamentului din Viena vor avè resunet şi la noi. Din aceste motive reflectăm la intenţiunea partidei germâne din Senatul imperial de a observa şi ea de aci încolo politica abstinenţei pasive. Idea aceasta s'a ventilat în vara trecută printre germânii din Bohemia, şi ea s'a discutat în 6 a lunei curgătoare de partida germână a senatului imperial. Resultatul a fost că ea nu este oportună în escepţionala stare actuală de lucruri — cum se ḑice în ḑiarele din Viena.

Suntem în ultimul pătrariu al seclului al 19. Incă câţiva ani ne despart numai de aniversaria de 100 de ani a revoluţiunei francese, şi cu durere trebue se constatăm, că principiele proclamate înainte de aceasta cu 100 de ani n'au prins rădăcini nici la popoarele de cultură superioară. La noi vor străbate ele cu greu, căci pasurile din Carpaţi sûnt binepăḑite şi cultura ne vine ferecată în obeḑi şi falsificată, încât este cu neputinţă să cucerească. Se vede că sângele vărsat la 1848 n'a fost în stare să satisfacă pretensiunilor soartei nemiloase, şi ea se pare a cere noue jertfe, până ne va fi dat să aplicăm şi noi principiele de acuma 100 de ani.

Relaţiunile dintre Ungaria şi Croaţia fură date uitărei de când cu disolvarea dietei în mod atât de neaşteptat. Firul evenimentelor întrerupt prin disolvarea dietei se va continua în curênd, căci banul Croaţiei negociază de câteva ḑile cu ministrul president unguresc în Budapesta. După rapoartele ḑiarelor din capitala Ungariei banul fu foarte bine primit de către ministrul unguresc, şi se dă cu socoteala că pe la sfârşitul lui Martiu se va deschide din nou dieta Croaţiei. In acest cas bucuria cea mare cade asupra lui Starcevici, căruia i se dă din nou ocasiune de a se produce. Se ḑice că se va alege cu această ocasiune şi o comisie, care să studieze toate afacerile pendente dintre Ungaria şi Croaţia.

Aşteptăm cu mare interes desfăşurarea lucrurilor şi vom urmărì cu atenţiune direcţiunea lor, căci în Ungaria propriu ḑisă, singuri Croaţii au făcut până acuma cu succes afront utopiei ridicată la rang de dogmă politică de a maghiarisa toată suflarea de pe faţa pământului.

Pressa din Germania se ocupă şi ea cu desbaterea pentru limbă din senatul imperial din Viena şi ea dă acestor desbateri o importanţă de tot mare. „*National Zeitung*" luând în apărare ţinuta nemţilor austriaci între altele scrie:

Faţă cu representanţii dreptelor, oratorii stângelor au produs împresiunea că sûnt nisce cetăţeni onesti, cari ţin cu tărie la manţinerea imperiului. Propunerea Wurmbrand n'are de fapt alt cuprins de cât acela că voiesce să ridice caracterul istoric al Austriei mai pre sus de discuţiunile ḑilnice. Aceasta nu o voiesce însă actuala maioritate din Camera deputaţilor şi de aceea ea a sciut să tărăgăiască mai bine de un an aducerea la ordinea ḑilei a unei propuneri care nu'i convenia. Nu este esact că dnii Plener şi Sturm au făcut alusiuni reutăcioase la Germania şi la intenţiunile principelui de Bismarck în privinţa germanilor din Austria. Cei doi oratori au ḑis: Astăḑi se află în Austria la cârmă elemente filo-slave; pentru principele de Bismarck este de o mare însemnătate alianţa cu Austria, deci el ţine seamâ de simpatiile şi antipatiile acelor elemente şi de aceea dsa a desaprobat pe liberalii germani din Austria, cu cari de almintreli nu e prea prietin.

Nu aşa însă ḑiariul principal al principelui Bismarck, „Nord d. Allg. Zeitung". În ţinuta nemţilor marele cancelar al imperiului german vede periclitate drepturile monarchici. După judecata domnului de Bismarck, germânii din Austria în loc de a căuta după domnire esclusivistică ar trebuì să se silească a face din monarchia austriacă sau mai bine din dinastia actuală o dinastiă puternică, fiind aceasta unicul lor scut faţă cu naţionalităţile din Austria. Cât timp va conduce coroana afacerile, ele vor merge bine, şi îndata ce va lua maioritatea parlamentului conducerea în mâna ei, lucrurile vor degenera în luptă de rassă, de unde va venì ruinarea statului.

Ce ar fi oare când şi-ar lua cineva osteneala şi ar voì se aplice la noi lecţiunea dată de cancelarul de fer nemţilor din Austria? Noi credem că teoria oare-cuiva **„Ungaria nu poate fi stat poliglot"** ar trebuì să se considere de ceea ce este, aiurare fantistică, şi ea poate sěşi fericească pe oamenii cari trăiesc din profesarea de fantasii.

Cuvêntarea de tron, prin care s'a deschis parlamentul Angliei constată bunele relaţiuni ale Angliei cu toate puterile. Negoţiările cu Francia în privinţa Madagascarului s'au terminat, şi ele au întărit din nou bunele relaţiuni din aceste două ţări. Negoţiările cu Mexico sûnt în curgere. Perderile desastroase ale Egiptenilor în resboiul din Sudan, au împiedecat retragerea armatei englese din Engipt, cu toate acestea Anglia urmăresce cu tenacitate scopul de până acuma. Regina a trimis pe Gordon la Sudan, prověḑindul cu putere discreţionară. Situaţiunea internă se îmbunătăţesce pe ḑi ce merge. In fine se însinuă mai multe proiecte referitoriu la organisarea diferitelor dicasterii.

Posiţia guvernului engles e una dintre cel mai grele. Pe lângă crisa din Irlanda se mai adaogă desastrele cu politica din Egipt.

După telegramele cele mai noue lucrurile merg ciudat în Sudan, armata lui Bocker paşa a fost nimicită cu desăvêrşire. Mai mulţi oficeri englesi, 10 oficeri europeni au remas pe câmpul de luptă şi Sudanul e ca şi perdut. Un corespondent al ḑiariului Standard, fiind de faţă în această luptă, istorisesce că miliţia egipteană la vederea arabilor sau pitulat şi a tulito la fugă ca oile. Norocul cu voluntarii italiani şi miliţia turcească, căci altmintrenea se nimicea întreagă armata. Până acuma se mai susţin Tokar şi Sinkat. Suakin s'a prověḑut cu trupe de mărină spre a nu se nasce vre-o turburare din causa fricei ce domnesce.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman".

Zarand în 4 Februariu 1884. În tot decursul anului 1883 denuncianţii în cercurile pretoriali, Brad şi Baia de Criş, şi-au alergat caii în fuga mare. Nu înceta o denunţiare şi cercetare criminală, şi se începea alta. Lucrurile au ajuns acolo încât chiar şi relaţiunile sociali dintre maghiari şi români s'au recit. La timpul seu în coloanele „Telegrafului Roman" s'a scris despre arestarea unor economi pacinici din comunele, Şesuri, Zdrapţi şi Vaca, apoi despre mârşavele denunţări asupra gimnasiului din Brad, croite din chiar senin. Resultatele acelor denunţări, şi respective cercetări criminale, pe cât sûnt cunoscute, ne au dovedit că oameni fără nici o vină au fost aruncaţi în temniţă pe câte 10—25 ḑile, spre dauna familiară, şi spre compromiterea administraţiunei şi justiţiei ungare.

Prin luna lui Decemvre 1883, cu ocasiunea alegerei membrilor municipali în cercul Vaţa de jos, au fost denunţaţi ca agitatori: P. Gligor, V. Tomuţa, şi Cosperda. S'a şi început o cercetare din cele mai severe, în Baia de Criş, prin un comisar trimis din Deva, s'au ascultat martorii, şi în urmă numiţii inculpaţi au fost citaţi la tribunal la Deva. Resultalul după cât sciu a fost acela că numiţii agitatori, între marginile legei s'a opus preşedintelui comisiunei alegătoare, când aceasta, în mod brusc a voit a călca legea, şi a face ca în un cerc curat românesc se reese aleşi membri municipali numai Maghiari. Ce se ţine de spesele avute, de îngrigirea, şi amărăciunea familiară, în atari casuri, tac astădată, căci devisa unor şiuchiaţi maghiari de pe aici este: „se şicanăm şi înnegrim inteligenţa română şi pe fruntaşii români, căci numai aşa vom putè purta poporul după placul nostru."

Se fini anul 1883, şi câte unul din cei naivi, începea să creadă, că anul 1884 va fi mai liniscit, că denunţiaţii, şi vor fi văḑut lungul nasululi, şi nu vor mai continua. Mai erau unii şi sûnt, cari cred că denunţianţii sûnt plătiţi şi cum că venitoriul românilor din aceste două cercuri pretoriali, va mai fi încă pus la mari probe, şi atacuri maliţoase. — Şi să vede că au drept ceşti din urmă.

În ḑilele trecute au fost traşi în cercetare criminală şi numai decât arestaţi fostul vicepretore Emil Cosperda, şi comerciantul Beoviciu, ambii din Baia de Criş. Aceşti domni petrecêndu-şi în o seară între pocale — nu se scie cu securitate ce vor fi ḑis ce nu asupra maghiarilor — destul că numai decât au fost denunţiaţi, s'au arestat, şi s'a început cercetare asupra lor. S'au ascultat mai mulţi martori, cari erau presenţi în cârcimă. Cine ce a fasiunat este un secret până acum. Se afirmă că respectivii s'ar fi esprimat că: Românii din Zarand în numěr de vreo 65 mii, sûnt în stare ori când să nimicească pre cei vre-o 200 maghiari.

La început românii de pe aici, nu luară lucrul serios; dar după ce s'a văḑut că sûnt citaţi mai mulţi martori, şi că să cearcă nod în papură, din toate părţile au remas consternaţi toţi cei bine simţitori.

Joi în 13/25 Ianuarie, au fost escortaţi cu gendarmi numiţii Cosperda şi Beoviciu până la Deva, unde au remas până astăḑi arestaţi. Cine scie încă până când.

Cine sûnt acei: Cosperda şi Beoviciu — se va întreba cetitoriul, — cari au fost răpiţi din sinul familiei lor pentru nesce vorbe dintre pocale? Sunt acestia nesce români, cari au turburat neîncetat apa maghiarilor din Zarand? Au fost ei conducătorii politicei şi ai românilor din Zarand? sau apoi doară sûnt acestia de natura unui Spanga, ca să scoale pre Zarandani în o noapte spre a sugruma pre toţi maghiarii, şi ale răpì bani precum s'a întâmplat lui Mailath? Ori doară au arătat acei domni faţă de maghiari ura pre care buna-oară ni-o arată maghiarii la toată ocasiunea? Nu şi earaşi nu!

Domnul Cosperda a fost vicepretore în perioda trecută în Baia de Criş. La alegerea trecută însă a caḑut. Acesta nici când nu a turburat apa maghiarilor nostri, ba la alegerea de deputat detal în 1881, a lcruat mai mult ca unealtă la reusirea candidatului maghiar. A fost primul corteş. La ultimele alegeri înse a mers cu partida română, ce pactase cu comitele suprem. Aceasta nu a plăcut preşedintelui dela tribunalul din Deva, Dr. Solyom Fekete. De aici unii vreau a sci că denunţianţii au căutat ocasiune spre a-şi resbuna. De almintrea, cine scie resultatul şi urmările acestei arestări? Domnul Cosperda la diferite ocasiuni au aretat epistole dela preşedintele tribunalului din timpul alegerei de deputat dietal. Epistole compromiţetoare, cari în cele din urmă vor trebuì să ese la lumină. Comerciantul Beoviciu, are o familie grea a fost omul cel mai pacinic, de acì arestarea lui cât şi a lui Cosperda este de tot neprevěḑută şi surprinḑětoare, ce mirosă tare a resbunare, şi terorism. Nu vreau se profeţesc, domnule redactor, dar cred că după câteva septemâni numiţii domni vor fi eliberaţi neesistând nici un motiv pentru deţinere în arest.

S'au mai întêmplat casuri de aceste în anul trecut în Zarand. Eată unul destul de drastic, şi care reversă lumină asupra stărei teroristice din Zarand.

În comuna Zdrapţi, doi fruntaşi ai comunei au făcut arătare asupra parochului lor I. Comşa la Consistoriu, pentru unele scandaluri. S'a început investigaţiunea, şi prin martori actorii au probat afirmaţiunile lor. Ce era se facă parochul? Ne aflând alt mijloc de resbunare a denunţat pe cei doi fruntaşi ca agitatori ai poporului contra autorităţilor comunale şi contra statului. În urma denunţărei au fost escortaţi cu gendarmi cei doi

fruntaşi până în arest în Baia de Criş, unde au stat 25 de ḑile până ce s'a făcut investigaţiunea la faţa locului. Era tocmai în postul pascilor, şi în loc de a merge oamenii la mărturisire, au fost provocaţi a merge înaintea comisiunei de investigare. Nu a fost de ajuns atâta! După ce au eşit din arest cei doi fruntaşi — pe când era timpul lucrului — secerea — parochul face a doua denunţare şi unul din cei 2 fruntaşi mai şede 10 ḑile în arest — fără vină.

Ei dară adevĕrul tot triumfă.

În luna lui Decemvre an. trecut fù alegerea de jude în comuna Zdrapţi şi ce se veḑi! Comuna întreagă alese jude pre Mateiu Avram a Sonului fruntaşul care a fost în 2 rênduri închis ca agitator. De faţă a fost notariul şi pretorele S. Piso, cari au confirmat alegerea.

La aceste fapte ne vine a întreba, oare judele ales pe dreptul a fost arestat ori ba? Eu cred că jude nu poate fi un agitator, ci numai un om onest. Şi apoi oare ce s'a întêmplat denunciantului când o comună 'l desaprobă! Ce ḑice administraţiunea, la a căreia mandat au fost arestaţi fruntaşii cei doi, ce ḑice justiţia când un denunciant i-a purtat pela icoane — fără tămâie. —

Prin casul present nu am voit alta a arĕta, decât că: denunţările provin din resbunare şi ură personală; a doua, că justiţia şi administraţiunea în comitatul nostru în casuri de aceste este prea credulă*) şi dă prea mult creḑĕmênt oamenilor fără caracter, cari şi-au luat rolul de denuncianţi. —

Corespondentul.

Isvoarĕle istoriei Românilor.

Ântâia conferenţă ţinută la Ateneu de dl Gr. G. Tocilescu. Dare de samă datorită dlui C. C. Dobrescu.

În seara de 6 Ianuarie, dl Gr. G. Tocilescu, profesor la facultatea noastră de litere, a ţinut o conferenţă la Ateneu despre „Isvoarĕle Istoriei Românilor".

Dela început d-sa face declaraţiunea, că aparţine acelora, cari consideră istoria ca o sciinţă, a cărei fiinţă se recunoasce în metodul criticei cu ajutorul cărei restabilim „faptele reale"; ear nu o artă, în care ar predomni retorica, espunerea artistică, tablourile vii şi mişcătoare, discursurile plăsmuite, cu un cuvênt imaginaţiunea înflăcărată a celui, care scrie ori vorbesce despre un eveniment istoric. După ce arată, că atât la greci, cât şi la romani cu mici escepţiuni, precum şi în evul mediu, istoria a făcut mai mult o gimnastică de cuvinte cu scop de petrecere, dl Tocilescu ne spune, că scoala istorică dela Götting, Niebur şi alţii, au pus basele metodului istoric, cari se razimă pe studiul critic al isvoarĕlor. Acesta este metodul german cu totul deosebit de cel care mai domnesce încă în Francia, Italia şi Spania.

În adevĕr arta istorică mişcă inimile, înflăcărează minţile, aprinde fantasia mulţimii, deşteaptă entusiasmul momentan în sufletele amorţite, rătăcesce opiniunea publică, a cării putere e imensă şi astfel cere ca adevĕrul real sĕ se închine ideilor artistului, în loc ca artistul se-şi modifice ideile după realitatea faptelor

Dacă prin noi înşine nu putem cerceta trecutul, apoi prin studiul critic al isvoarelor ne apropiăm de dênsul, îl pricepem, aşa cum reese din mărturisirile istoriografilor. Prin urmare cestiunea de a se scì dacă noi avem sau nu o adevĕrată istorie naţională, depinde în mare parte de studiul aprofundat al isvoarelor istorice, adecă de valoarea ce au ele în lămurirea faptelor.

Dar în ce costă metodul critic! Metodul critic cerne cu deamĕruntul toate fântânele istorice. Cu ajutorul lui trebue sĕ aflăm mai dinainte pe autorul documentului, se i ficsăm data, sĕ ne asigurăm de autenticitatea lui, sĕ cunoascem gradul de autoritate al mărturiei, în fine sĕ facem o analisă filologico-literară, pentru a ne convinge pe deplin de însemnătatea documentului.

In întâia conferenţă d. Tocilescu sa ocupat numai cu Cronicele. După ce face o enumerare destul de completă a cronicelor până acum publicate distinsul conferenţiar adauge, că o comparare critică a codicelor unui manuscript o confruntare făcută cuvênt cu cuvênt, cu observaţiunea celor mai mici puncte de diferinţă, chiar de ortografiă, fără determinarea vêrstei, patriei şi gradului de credinţă a fiecărui codice, ediţiunea manuscriptului nu poate fi critică, ear fără ediţiunea critică analelor nu este nimic de început în istorie. D. Tocilescu iea apoi în cercetare cronicile publicate până acum pentru a ne convinge dacă tipărirea lor a fost făcută cu acea fidelitate critică şi delicateţă de consciinţă, care reclamă une ori atenţiunea asupra unui cuvênt ori unei litere. Analisând şi dând mereu esemple, dsa dovedesce că în tipărirea cronicelor d. Cogalniceanu n'a urmat nici decum poveţele metodului critic deşi a întrebuinţat 40 maruscripte la publicarea a 11 cronice, câte au apărut până acum. Erori de date, de multe ori de fapte, strămutări de domnii lipse de evenimente, fapte cu totul întortochiate se vĕd la tot pasul în Letopişiţele ţerei Moldovei, provenite negreşit din causa multelor variante şi de aceea e absolut necesar o nouĕ grupare a materialului acestor cronice pentru a se putè completa testurile originale. Dlui Cogălnicnanu însĕ, care încă de pe la 1833 a adunat manuscripte şi a lucrat asupra lor nu i se poate imputa lipsa de metod, de oare ce dsa fără a ambiţiona sĕ ne dea o ediţiune critică, a scăpat de uitare şi perire scrierile vechilor cronicari ai Moldovei, cu cari totdeauna se poate mândrì literatura noastră istorică.

Despre cronicele publicate în Magasinul istoric pentru Dacia, se poate ḑice, că au aceleaşi pĕcate, adecă lipsa de metod, erori însemnate de lectură, omisiuni de rênduri întregi, estropieri de frase, cari fac utilisarea lor imposibilă, uneori chiar periculoasă.

Tot aceleaşi observaţiuni face şi celor publicate de librarul George Iónid. D. Tocilescu ilustrează aserţiunile sale cu esemple — de multe ori hăslii — şi în privinţa cronicelor publìcate prin reviste şi ḑiare.

În fine ne vorbesce de un manuscript sau codice istoric dela bibliotecă centrală din Bucuresci, care complectează cele publicate în Magasinul istoric de Cronica lui Murgul, despre care vorbesce Ragusanul Luccari pela 1600 şi de o altă cronică scrisă în limba slavoană bisericească, care face parte din colecţiunea patriarchului Nicon şi publicată în Rusia pela 1793. D. Tocilescu terminând, ḑice că: necesitatea unei ediţiuni critice a cronicelor noastre e cu totul imperioasă, pentru că până când isvoarele nu se vor culege, compara, critica studia şi scoate la lumină, nu vom avè o adevĕrată istoriă naţională. Şi fără istoriă naţională un popor nu va avè nici odată consciinţa trecutului seu, care — după ḑisa unui istoric rus — sĕ serve de tălmăcire timpului de faţă şi poveţuire timpului viitor.

Întrunul din numerile viitor voiu face darea de seamă şi a celei de a doua conferinţe asupra părţii documentate a isvoarelor istorice.

„Românul."

*) Calamităţi de acestea vedem şi în alte părţi ale ţerii, nu numai în comitatul dvoastre. Trist adevĕr! Red.

Varietăţi.

* (Hymen. Domnul Dr. Ioan Cloaje medic în România şi a încredinţat de soţie pe domnişoara Maria I. Stănescu din Braşov.

Domnul Alecsandru Brădean învĕţătoriu în Satul nou Bănat şi a încredinţat de soţie pe domnişoara Iuliana Militariu tot de acolo.

* *(Avis.)* Din almanachul edat de societatea academică „România Jună" se mai află esemplare de vênḑare.

Doritorii se pot adresa către comitetul societăţii, Viena, VIII Langegasse, Nr. 4. Preţul unui esemplar împreună cu porto 2 fl. 15 cr. v. a. Pentru România 5 lei 70 bani.

* (Carneval). Casina română din Oraviţa montană, va arangia Joi în 2 (14) Februariu 1884 un bal în sala casinei, adecă la hotelul „Cerbul de aur"

Întrarea pentru membrii casinei de persoană 50 cr. ear' pentru nemembrii 70 cr.

Începutul la 8 oare seara.

* (Advocat nou.) Camera advocaţială din Alba-Iulia anunţă că domnul *Dr. Ioan Mihu,* advocat în Orăstie este indus în lista advocaţială. Felicităm pe domnul advocat pe noua carieră şi ţinutul Orăstiei pentru spriginul moral ce l'a găsit în persoana domnului Mihu.

* (Neplăceri şi secături la vama din Turnul roşu) se întêmplă atât de des încât comerciul reciproc sufere pagube simţite. De astă dată comunicăm un cas, care dovedesce că şi autorităţile nostre vamale fac perplesităţi şi greutăţi comerciului: Arendatorul de regale F. din Rîmnic a sosit cu carul seu propriu în Sibiiu. Din causa drumurilor rele carul, fiind şi cam vechiu, era stricat astfel încât arendatorul nu s'a mai putut reîntoarce cu acest car. F. a cumpĕrat un car nou şi pe cel vechiu l'a lăsat aici socotinduse în preţul celui nou cu 30 fl. Reîntorcêndu-se F. fu oprit la vamă şi aci fu pedepsit cu horenda sumă de 465 fl. pentru că autorităţile dela vamă au considerat drept defraudaţiune vamală importarea carului celui nou ce-l schimbase resp. cumpĕrase F. în Sibiiu. Arendatorul avênd grabă sĕ ajungă acasă în Rîmnic a voit a se adresa către otelierul M. din Sibiiu, prin telegraf, însĕ fără succes, pentru că nu a putut sĕ afle pe telegrafista în oarele oficioase în birou. Abea a doaua ḑi a putut se ceară dl F. intervenţiunea otelierului M. Acest din urmă s'a adresat către direcţiunea financiară din Sibiiu, care a redus pedeapsa de 465 fl. la 112 fl. însciinţând oficiul vamal dela turnul roşu prin telegraf. Spre surprirderea sa hotelierul M. a primit a doua ḑi dela arendatorul F. un ţipet nou telegrafic. I s'a comunicat adecă că oficiul de vamă din Turnu roşu a statorit pedeapsa cu 240 fl. O nouă schimbare de depeşe între direcţiunea financiară din Sibiiu şi între oficiul vamal din Turnu roşu. Resultatul este că arendatorul F. a trebuit sĕ peardă 5 ḑile la Turnu roşu pentru o daraveră atât de simplă şi se plătească 114 fl. 70 cr.

* (Căsătorie americană). Vĕduva Bruce ḑice „Curierul statelor-unite" are o moşie la câte-va mile departe de satul Learville, Pensilvania, şi o fată Lizzia, care îşi dedese inima în secret unui argat Lucian Bond.

Lucian a cutezat sĕ ceară mâna Lizziei şi a fost îndată depărtat de mâna ei, foarte superată că un muncitor de pământ 'şi a permis sĕ aspire a devenì ginerele sĕu.

Joi, 13 Ianuarie, Lizzia Bruce eşì din casă spunând mamei ei, că are sĕ se ducă sĕ vadă pe una din amicele sale, fata unui arendaşi din vecinătate.

La 7 oare seara, încă nu se întorsese. Vĕduva banuind atunci o înţelegere între Lizzia şi argat, pusă caii la trăsura şi însoţită de o prietină, apucă drumul spre Learviile.

Presimţemêntul doamnei Bruce n'o înşelase câtuşi de puţin. La un cuart de milă departe de Learville aceste doamne puseră mâna pe Lizzia, care mergea repede pe jos spre sat.

Ea a fost pus de-asila în trăsura, între mama ei şi prietina acesteia şi condusă spre casă.

La jumĕtatea drumului, trăsura întêlnesce o căruţă în care se află tênerul.

În momentul în care aceste douĕ trăsuri se încrusişiau, Lizzia recunoscu că tênerul era Lucian Bond şi sărind jos îndată alergă strigând:

„Lu! (diminutiv din Lucian) Lu! Ele vor sĕ me ducă cu de-asila"

La vocea junei fete, Lucian îşi opresce căruţa sare jos şi aleargă naintea Lizziei.

Cele două doamne opriră asemene trăsura, se coboriră şi alergară după Lizzia. Tênerul, ajungênd cel dintâiu lângă ea, o luă în braţe şi o puse în căruţa lui, al cărui cal pornì în fuga mare spre Learville.

Cele două doamne bĕtrâne, urcându-se şi ele repede în trăsură, porniră în urmărirea tinerilor.

Căruţa lui Lucian ajunse cea dintâiu în sat şi se oprì naintea casei primariului Daves. Cei doi tineri, întrând în salonul primariului, stăruiră sĕ-i căsătorească fără a perde un minut.

Bĕtrânul gentilom mormăi repede formula sacramentală, şi de abia sfirşise când se deschise cu sgomot uşa salonului şi întră vĕduva Bruce şi cu tovarăşa ei.

Ele înţeleseră îndată că totul sĕ sfĕrşise. Vĕduva nu putea sĕ naibă un atac de nervi, înse dete doveadă de bun simţ, făcênd sĕ nu ţină acest atac mai mult de cât trebuia pentru a scăpa situaţiunea. Reluându'şi vocea naturală, dechiară cu multă demnitate că 'şi pleacă capul naintea faptului îndeplinit şi că, de vreme ce nu mai poate împedeca această nenorocire lacrimele ei de durere se preschimbau în lacrimi de bucurie. Apoi s'aruncă în braţele fiicei sale şi ale ginerelui seu, şi toată societatea se întoarse, veselă acasă.

Mai nou.

În noaptea dintre Mercurea şi Joia trecută a ars cu totul casa lui Rosetti în Bucuresci dimpreună cu întreg mobiliarul şi cu multe documente de mare preţ pentru istoria României. Camera a votat un credit pentru reconstruirea casei lui Rosetti, ca present naţional.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 7 Februarie n. 1884.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	121.70	121.65
Renta de aur ung. de 4%	89.95	89.80
Renta de aur austriacă	100.10	100.10
Acţiuni de bancă austro-ung.	850.—	848.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	307.50	306.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5 69	5.68
Napoleon	9.61	9.59
London (pe poliţa de trei luni)	121.10	121.10

Nr. 368. [663] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Vultoriu, în protopresbiteratul Abrudului, se deschide concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare a acestuia în „Telegraful Roman.“

Emolumentele împreunate cu aceasta parochie sûnt:

1. Venitul stolariu regulat dela 134 familii, şi folosirea cimiteriului bisericei, care dau un venit anual de 350 fl.

2. Folosirea unor pământuri ca porţiune canonică, care se vor cumpĕra ulterioare, din suma de 300 fl. donată spre acest scop, de Prea-Venerabilul consistoriu archidiecesan sub Nr. 3172 B.

Doritorii de a competa la această parochie, au de a'şi aşterne petiţiunile instruite conform „Statutului Org. şi Regul. pentru parochii“ la subscrisul, până la terminul mai sus indicat.

Abrud în 10 Ianuarie, 1884.

În conţelegere cu comitetul parochial gr. or. din Vultoriu.

Ioan Gall,
protopresbiter.

Nr. 75, 1884. [664] 1—3

Publicaţiune.

Conform planului pentru **esploatarea pădurilor din fondul regiu,** este a se esploata **o pădure de lemne de fag de 70 de ani pe un teritoriu de 41.71 jugĕre pe anul 1884 şi 1885.** Esploatarea pe calea licitaţiunei se va da unui întreprindĕtoriu.

Licitaţiunea se va face în **8 Martie, 1884.** în cancelaria universităţei, tot aici se pot vedé în oarĕle de oficiu şi condiţiunile de licitaţiune.

La pertractarea de licitaţiune însĕ nu trebue depus Vadiu.

Sibiiu, 5 Februariu, 1884.

Dela oficiul central al universităţii săsesci.

Dr. M. Brennerberg.
comes.

Esploatare de pădure.

Subsemnatul conposesorat al moşiei foaste a contelui **Francisc Haller** din comuna **Zoltan** (lângă Sighişoara) voesce, a da în *esploatare prin tăiere pădurea sa ţinĕtoare de numita moşie în comuna Zoltan,* într'un areal de **495 jugere, 1408 stângini** □°, anume:

A) sau în întregul, pe lûngă un preţ total.

B) sau după stângini, luându-se de basă a preţului, preţul unui stêngin de lemne tăiate.

Condiţiunile ambelor modalităţi se pot vedea la comitetul conposesoratului în Zoltan, la „Albina“ institut de credit şi de economii în Sibiiu şi la fiiliala acelui institut în Braşov.

Spre scopul acesta se publică cuncurs cu oferte. Doritorii, de a lua în esploatare pădurea întreagă după una sau alta din modalităţile indicate, au a-şi trimite ofertele lor în scris şi sigilate la: **Direcţiunea institutului de credit şi de economii „Albina“ în Sibiiu, până cel mult în 1 Martie a. c. căl. nou.**

Pe cuverta ofertului din afară este a se însemna: **„Ofert pentru pădurea din Zoltan.“** Ofertul are a conţine în cifre şi cu litere: la modalitatea *A.* preţul total oferit pentru esploatarea întregei păduri, la modalitatea *B.* preţul oferit pentru un stêngin metric de lemne tăiate; în fine la ofert este a se aclude un vadiu de **200 fiorini în bani.** [662] 2—2

Zoltan în 1 Februarie 1884.

Conposesoratul moşiei foaste a contelui Francisc Haller.

O catastrofă înfricoşată
în Casamicciola.

În 28 Iulie anul trecut fabricantul de oroloage **Johann Demus** din **Chaux de Fonds** — Helveţia —

îngropat sub ruine în Ischia

şi mort acolo în anul 41 al vieţii nădus't. Cu toate cercetările ce le a făcut curatorul denumit, Giacome Bullati în Neapole, nu s'au aflat nici rudenii nici alţi mosceni legali şi în urma acesta averea a remas statului. O spediţiune, de 2463 bucăţi de adevĕrate oroloage de Helveţia şi aurării, designate pentru orient şi transportate *via* Viena, trebui sĕ fie reţinută în urma ceasta de speditorul dnul Francisc Revaux fils în 7 August (1883) şi această spediţiune s'a predat la 15 Octobre an. tr. subscrisei case de comisiune pentrn mărfuri de oroloage şi aurării pre lângă mandatul, ca sĕ vêndă toate mărfurile numai cu rebonificarea spese'or de spediţiune şi vamă, prin urmare aproape **pe nimica,** pentru ca pertractarea masei ereditarie sĕ se poată încheia cât mai curênd. Toate oroloagele sûnt repassate şi regulate pe minută şi gravarea căsulielor şi fasonul adevĕratelor obiecte de aurărie au costat cât se cere astăḑi pentru tot.

350 oroloage de buzunariu cilinder, de cel mai fin aur francez dublé sau cu căsulia de Nickel argint greu, foarte fin gravat şi guillochat, împreună cu lanţ de argint greu, fason de aur, repassate cât mai fin pe minută. Tot la olaltă numai fl. **4.95,** acelaşi de argint curat de 13 loţi, probate de oficiul ces. reg. austro-ung. de estimare şi aurite greu, numai fl. **6.50.** Aceleşi oroloage cilindru de aur greu, de 14 carate, probate de oficiul ces. reg. austro-ung. de estimare mai înainte fl. **45.**— acum cu preţul de batjocură numai cu fl. **17.**—.

250 fl. oroloage ancher, cu 15 rubine în căsulie de cel mai escelent aur dublé francez gravate excelent canelate cu uvragiu adevĕrat, arată oarele şi secundele precis, cu lanţ elegant, repasate foarte fin, numai cu fl. **7.**—. Aceleşi oroloage **ancher** de argint curat de 13 loţi, probate de oficiul de estimare austro-ung., greu aurite, numai fl. **11,50**.

200 oroloage remontoir de **Washington** de Nickel-argint greu ori din dublé de aur, se întoarce la mănunchiu fără chee, cu întocmire mechanică pentru arătătoriu, cu uvragiu adevĕrat, cu arăt toriu de secunde, escelent regulate pe minută; cel mai escelent orologiu din lume; preţul dimpreună cu lanţ elegant numai fl. **8.50**.

180 oroleage remontoir de argint curat, greu de 13 loţi, probate de oficial ces. reg. austro-ung. de est mare, se întoarce la mănunchiu fără chee, cu întocmire mechanică pentru arătătoriu, uvragiu şi arătătoriu de secunde, regulat pe minută, cel mai escelent orologiu din lume. Preţul mai nainte fl. **25.**— acum cu preţul de batjocură numai de fl. **13.50.**

Garanţie pe 5 ani.

217 inele de aur curat, cu imitaţiune de brilante, în toată mărimea, de aur adevĕrat de 6 carate, preţuite de oficiul de est mare austro-ung. în etui escelent de catifea, bucata numai cu fl. **3.75.**

184 părechi de cercei cu brilante ori Boutenieurs de aur ad vĕrat de 6 carate, provĕḑute cu brilante escelente, în etui fin de catifea, probate de oficiul de estimare austro-ung. părechia numai cu fl. **3.75.**

222 părechi de cercei din aur curat probat de oficiul de estimare a. c. de 6 carate provĕḑută cu corale escelente în etui părechia numai cu fl. **1.50.**

164 medalioane din aur-dublé francez, cu brilante artificioase, numai fl. **2.50.**

150 Ace pe pept sau la **cravate** de aur curat de 6 carate probat de oficiul ces. reg. austro-unguresc de estimare provĕḑute cu imitaţiuni de brilante pompoase, dimpreună cu etui, bucata fl. **1.80.**

250 Bumbi de Chemisett de aur curat, probaţi de oficiul de estimate austro-ung provĕḑuţi cu imitaţiune de brilante de minune frumoase, bucata fl **1.80.** Toate acestea preţioase sûnt prin splendoarea lor aşa de frumoase, încât prin ele se pot cruţa foarte mari capitale.

Comande postale precum şi telegrafice, cari se efeptuesc numai pelûngă trimitere anticipativă a snmei sau cu recepere postală (Nachnahme) sûnt a adresa la

Schweizer Uhren- und Goldwaaren-Commissionshaus
WIEN,
[652] 3—4
Leopoldstadt, Schiffamtsgasse 20.

Anunţ public,
cătră toţi locuitorii Austro-Ungariei.

În urma imensului numĕr de partecipanţi din p. t. public la vêndarea anunţată prin publicaţiunile de mai înainte în foile de ḑi publice, marele deposit de mărfuri al massei ereditarie a marei case comerciale ce esistă de 121 ani — **Karl Kuntz et Schmidt** s'a micşorat mai mult de $^2/_3$ şi moscenitorii au hotărît în şedinţa din urmă ca vêndarea provisiunilor de marfă ce se mai află încă, sĕ se continue **numai trei septămâni** începênd de astăḑi. Deci cine voesce a'şi procura marfă elegantă şi bună mai pe *nimica* sĕ se grăbească în interesul propriu cu comandele.

În deposit se mai află următoarele marfe:

4500 cămăşi pentru dame din cel mai fin Chifon englezesc cu frumoase brodării sviţiane, o adevĕrată artă de brodărie; preţul pentru o cămaşă e numai fl. 1.50 pentru 12 = fl. 16.50.

1500 corsete de noapte pentru dame tot de aceeaşi calitate, cu brodării admirabile şi frumoase preste întreaga lor lungime, un vestmênt frumos pentru fie-care damă, una numai cu fl. 1.50; o dusină = fl. 16.50. Tot aceleaşi din Barchet greu cu fl. 1.60.

5600 rochii pentru dame cu plissè şi cu brodării sviţiane frumoase cu fl. 1.40; o dusină cu fl. 15.50. Tot aceleaşi din Creton roşu cu fl. 1.50; o dusină cu fl. 16.50; din filz greu cu fl. 1.75. Tot aceleşi din pănură fină şi grea cu înfrumseţări de lână colorată, cu plissè, cu preţul de fl. 2.50.

250 duzine de pantaloni pentru dame din barchet de cel mai fin înfrumseţat bine, cu zacuri, complete şi mari, părechia cu fl. 1.25, duzinul cu fl. 16.50.

3560 cămăşi pentru bărbaţi din cel mai fin Chifon englezesc cu pept neted cuadruplu sau brodat, în diferite lărgimi ale gulerului; preţul pentru una cu fl. 1.50 dusina fl. 16.50.

1500 dusine garnituri de masă, ţesute cu desin de flori de damast, constătătoare din 12 serviete şi din o faţă de masă mare, numai cu fl. 2.85, întru adevĕr necesar pentre fie-care casă şi ne mai pomenit de eftin.

2000 dusine de stergare turcesci, toate tivite frumos gata şi fie-care pus extra, cu brodării roşii, dusina cu fl. 3.75.

2000 şaluri mari pentru dame din cea mai fină lână de Berlin în colorile cele mai alese şi mai frumoase moderne precum: turcesci-şotice, sur, alb-vênĕt, negru, roşu închis vĕrgate, etc., bucata cu fl. 1.20; dusina fl. 12.50.

400 şaluri (Plaids) de călĕtoriă, foarte mari şi groase, fabricatul cel mai greu şi mai solid englezesc precum: sur, roşu închis, tărcate, acestea şaluri se pot întrebuinţa din causa mărimei lor estra-ordinare ca **îmbrăcăminte de earnă, acoperemênt** în **călĕtorie, acoperemênt pentru pat** şi ca **shwal pentru dame** şi după o întrebuinţare de 20 ani, le poţi preface în alt **vestmênt elegant,** acestea învĕlitoare pot înlocui cu desevêrşire pardesiile şi palitonele de earnă. Prima calitate mai înainte 15 fl., acum însĕ numai cu fl. 5.85. Calitate de a doua mână mai înainte fl. 12.—, acum însĕ numai fl. 4.85.

300 bucăţi pânză de casă — de 30 de coţi, ţesĕtura cea mai bună, şi mai grea, necesarie pentru ori ce casă, bucata numai cu fl. 5.50. —

Preţul pânzăturilor se ridică foarte iute, pânzătura preste puţin timp va fi cu preţul îndoit, pentru aceea sĕ comande cât mai îngrabă fie-cine.

500 covoară (coperişe) de pat, din mătasa cea mai fină şi mai grea de Lyon (mătasă de shappe) colorate vênĕt, alb, roşu şi galben de minune eftine, bucata numai cu fl. 4.—.

320 de basmale de mĕtasă din mĕtasa grea de Lyon — în toate colorile, fie-care basma de diferită coloare. Aceste basmale pot fi întrebuinţate şi ca şal de grumazi, dusinul numai fl. 3.50.

350 bucăţi garnituri de Gobelin, constătătoare din douĕ covoare de pat foarte fine, din un covor de masă, colorat pompos cu ciucuri de catifea — o garnitură adecă toate trei bucaţi la olaltă costă numai fl. 7.50

5000 dusine lepedee de pat, fără cusătură din pânza cea mai grea, de in, foarte mari, chiar şi pentru patul cel mai mare, bucata cu fl. 1.35; o dusină fl. 15.—.

Fie-care cumpĕrătoriu, care cumpĕră de odată marfă de cel puţin fl. 15.— primesce o remuneraţiune — adecă *gratis* un orologiu sviţian de brons-aureu francez elegant cu lanţ lung, cu o garanţă pe **2 ani.**

Comandele, se fac în bani gata prin asignaţiune postală sau cu rambursă, şi sûnt a se adresa la:

Administraţia eredilor Rabinovicz,
[653] 3—4 **VIENA,**
II., Schiffamtsgasse 20.

Zambach şi Gavora.

Fabrica de vestminte şi recuisite bisericesci
de rit catolic şi grec. [555] 18—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) co-

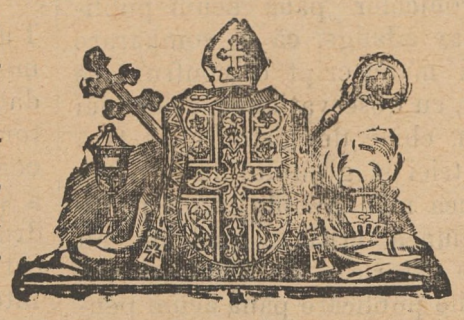

vor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu. Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.